

ISSN 2521-1919 (Online)
ISSN 2415-7988 (Print)
DOI: 10.36550

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

Ministry of Education and Science of Ukraine
Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko
State Pedagogical University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

СЕРІЯ:

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ВИПУСК 194 (2021)

ACADEMIC NOTES

SERIES:

PEDAGOGICAL SCIENCES

EDITION 194 (2021)

Кропивницький-2021
Kropyvnytskyi-2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian State Pedagogical University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ACADEMIC NOTES

Серія:
Педагогічні науки

Series:
Pedagogical Sciences

Випуск 194 (2021)
Edition 194 (2021)

Кропивницький – 2021
Kropyvnytskyi – 2021

УДК 378
ББК 81.2(3)
Н 34

DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2021-0-000

Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, Н. С. Савченко та ін. Випуск 194.
Серія: Педагогічні науки. Криворізький державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2021. 265 с.

ISBN 978-7406-57-8
ISSN 2415-7988 (Print)
ISSN 2521-1919 (Online)
ICV 2018 = 77.92

Рецензенти: Олексюк О. М., доктор педагогічних наук, професор.
Кучай О. В., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь наук Соціально-гуманітарні) згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, ResearchGate, WebOfSci, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI.

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Заступник наукового редактора:

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Відповідальний секретар:

Кулікова С. В. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Редакційна колегія:

Галета Я. В. – доктор педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Єжова О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Сельбріх, Республіка Польща

Костікова І. І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Радул В. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіца, Польща

Растрігіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 10 від 26.04.2021 року)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2021

- ГОНЧАРУК** Валентина Анатоліївна, **ПОДЛЕВСЬКА** Неля Володимирівна, **ЖИВОЛУП** Вікторія Іванівна
ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ89
- ДОВЖУК** Вікторія Валентинівна
МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН.....94
- ДОЛГОПОЛ** Олена Олександрівна, **КІР'ЯНОВА** Олена Василівна
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ Й ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ.....101
- ЄРЬОМЕНКО** Едуард Анатолійович, **ВСХТЄВ** Валерій Валерійович
БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА МЕДИКО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ САМОКОНТРОЛЮ ШКОЛЯРІВ І СТУДЕНТІВ ЗА ФІЗИЧНИМ НАВАНТАЖЕННЯМ У ПРОЦЕСІ ТРЕНУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ....106
- ЗАВІТРЕНКО** Долорес Жораївна, **ЖИГОРА** Ірина Валеріївна
ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ ІЗ БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....116
- ІВАНОВА** Ірина Борисівна, **ПОХІЛЬКО** Олена Вікторівна
МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ.....121
- КАПТАН** Тетяна Анатоліївна
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....126
- КІЯНОВСЬКА** Наталія Михайлівна, **РАШЕВСЬКА** Наталя Василівна, **ХАРДЖЯН** Наталя Анатоліївна
АНАЛІЗ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ ЗАВКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....129
- КОСТЕНКО** Лариса Давидівна
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ РОЗВИТКУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....134
- КРАВЦОВА** Тетяна Олександрівна
РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....139
- КРАСНОЦОК** Інна Петрівна
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ.....144
- ЛОПАТЮК** Олена Володимирівна
СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ПІЛОТІВ.....150
- МАРТІН** Аліна Миколаївна
ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ВІД ТРАДИЦІЙ ДО СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....154
- МЕХЕДА** Аліна Миколаївна
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В РАМКАХ РЕФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ....158

структура [Communicative competence of the future teacher of philology: content and structure]. Lviv.

5. Honcharuk, V. V., Honcharuk, V. A. (2020). *Osnovni komponenty profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vchytelia*. [The main components of the professional competence of a modern teacher]. Tokyo.

6. Koval, V. O. (2013). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv-filolohiv u vyshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh*. [Theoretical and methodical bases of formation of professional competence of future teachers-philologists in higher pedagogical educational institutions]:

7. Kohut, I. V. (2015). *Formuvannya profesijno-pedahohichnoyi komunikatyvnoyi kompetentnosti majbutnoho vchytelia*. [Formation of the professional-pedagogical communicative competence of the future teacher]. Poltava.

8. Kravchenko-Dzondza, O. (2014). *Formuvannya komunikatyvnoyi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia dystsyplin filolohichnoho tsyклу*. [Formation of communicative competence of students in the process of studying disciplines of the philological cycle].

9. Malykhin, O. V., Hrytsenko, I. S. (2015). *Formuvannya zahalnokulturnoi kompetentnosti studentiv filolohichnykh spetsialnostei*. [Formation of general cultural competence of students of philological specialties]. Kyiv.

10. Semenoh, O. M. (2005). *Systema profesiinoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv ukraïnskoi movy i literatury (v umovakh pedahohichnoho universytetu)*. [System of professional training of future teachers of Ukrainian language and literature (in the conditions of pedagogical university)].

11. Sharova, T. M., Sharov, S. V., & Borodyxina, O. V. (2017). *Formuvannya komunikatyvno-dialohichnoi kompetentnosti studentiv-filolohiv*. [Formation of communicative-dialogical competence of students-philologists].

12. Yuriichuk, N. D. (2019). *Formuvannya komunikatyvnoyi kompetentnosti maibutnoho vchytelia-filoloha*. [Formation of communicative competence of the future teacher-philologist]. Chernihiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА
ГОНЧАРУК Валентина Анатоліївна -

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: українознавство, українська мова, українська література, методика навчання українознавства, методика викладання української літератури у вищій школі.

ПОДЛЕВСЬКА Нелія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету.

Наукові інтереси: культура спілкування, слов'янська філологія, методика викладання сучасної української мови.

ЖИВОЛУП Вікторія Іванівна – старший викладач кафедри іноземних мов Харківської державної зооветеринарної академії.

Наукові інтереси: іноземна філологія, українська мова, російська мова.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HONCHARUK Valentyna Anatoliivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature, Ukrainian Studies and Methods of Teaching, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: Ukrainoznavstvo, Ukrainian language, Ukrainian literature, methods of teaching Ukrainian studies, methods of teaching Ukrainian literature in high school.

PODLEVSKA Nelia Volodymyrivna – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor, Head of the Department of Slavic Philology, Khmelnytskyi National University.

Circle of scientific interests: culture of communication, Slavic philology, methods of teaching modern Ukrainian.

ZHYVOLUP Victoriya Ivanivna – Senior teacher of Foreign Language Department, Kharkiv State Zooveterinary Academy.

Circle of scientific interests: foreign philology, Ukrainian language, Russian language.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2021 р.

УДК 378:615.658.8
DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-94-100

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток вищої

фармацевтичної освіти в Україні відбувається в контексті європейської інтеграції освітніх

процесів, за сприяння та співпраці університетів ЄС, що є запорукою впровадження найкращого освітнього досвіду європейських університетів. Сучасні зміни на європейському ринку праці, прогрес світової фармацевтичної та медичної науки, зміни в соціальному, економічному, правовому та освітньому просторі впливають на підготовку фармацевтичних фахівців, спрямованих на особистий та професійний саморозвиток, здатних надати відповідні фармацевтичні послуги для різних груп населення та покращення якості медичного обслуговування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відчизняні науковці спираються на концептуальні засади щодо ефективності реалізації нововведень, яка значною мірою залежить від багатьох чинників, насамперед, від інноваційного потенціалу освітнього закладу як спроможності створювати, приймати та реалізувати нововведення. На її основі створюється модель інноваційного розвитку освітнього закладу, яка обґрунтовує можливість закладу щодо інноваційної світлої діяльності [10].

На думку О. Дубасенюк, сутнісною ознакою освітньої інновації є її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності, розширювати інноваційне поле освітнього середовища в навчальному закладі, регіоні. Як системне утворення інновація характеризується інтегральними якостями: новітній процес, інноваційна діяльність, новітній потенціал, інноваційне середовище. Джерелом інновації є неспрямований пошук ідеї з метою зв'язання суперечностей, її освоєння відбувається шляхом апробації в формі педагогічного експерименту або пілотного впровадження. Розвиток інновації залежить від того, наскільки соціально-психологічне середовище потребує нової ідеї. Подальше впровадження інновації пов'язане з переходом у дію стабільною функціонування. Інновації в світі – це процес творення, запровадження поширення в освітній практиці нових ідей, методів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються якості освіти (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід від низького до якісно іншого стану. Слово «інновація» має багатомірне значення, воно складається з двох форм: власне ідеї процесу її практичної реалізації. Стрімкий розвиток сучасних знань та технологій вимагає синтезу науки і виробництва, що відбувається на рівні консалтингових центрів, а також є осередками науково-технологічних досліджень країн і регіонів [2–5].

Таким чином, узагальнює науковець, інноваційний процес полягає у формуванні та розвитку змісту та організації нового в освітньому процесі. У цілому під інноваційним процесом розуміється комплексна діяльність зі створення (народження, розробки), освоєння, використання і розповсюдження нововведень. У науковій літературі розрізняють поняття «новація» та «інновація». Новація – це саме засіб (новий метод, методика, технологія, програма тощо), а інновація – це процес освоєння цього засобу. Інновація – це цілеспрямована зміна, що вносить в освітнє середовище нові стабільні елементи та викликають перехід системи з одного стану в інший. Нововведення при такому розгляді розуміється як комплексний, цілеспрямований процес створення, розповсюдження та використання нового, метою якого є задоволення потреб й інтересів людей новими засобами, що веде до певних якісних змін системи і способів забезпечення її ефективності, стабільності та життєдіяльності і як результат інновації [2–5].

На думку сучасних науковців, дистанційне навчання має низку переваг перед іншими формами навчання, оскільки практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій, у тому числі відеозв'язку, та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді. Високий професіоналізм, прагнення до співробітництва, самоствердження і високий рівень комунікації з колегами – це є основними ознаками дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій [8].

Мета статті – обґрунтування розробки й впровадження методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний потенціал освітнього закладу включає керівників для здійснення інноваційної педагогічної діяльності та можливості учасників освітнього процесу, наявність досвіду творчих справ, колективної діяльності, здатності до самостійної навчальної діяльності та саморозвитку, достатній загальнокультурний рівень, різноманітні інтереси. Важливою складовою інноваційного потенціалу є створення інноваційного середовища:

можливостей залучення науковців-консультантів з інноваційної роботи та співпраці з ЗВО, установами, підприємствами, структури інноваційної діяльності і співпраці, рівня комунікації, засобів реалізації інноваційного розвитку, зацікавленість учасників інноваційної діяльності в позитивному кінцевому результаті; компетентність учасників інноваційної діяльності щодо реалізації нововведення, співвідношення цілей з новою педагогічною ідеєю, наявність сторін, відповідальних за процес і результати апробації нововведення та узгодженість інтересів між суб'єктами інноваційної діяльності. Особливе значення мають визнання та підтримка нововведення з боку органів державного управління та громадськості. Упровадження інновацій висуває високі вимоги до управлінської діяльності ЗВО. Індивідуальна управлінська концепція, професійне мислення й стиль управлінської діяльності керівника дозволяють оптимізувати управлінські дії за підтримки учасників освітнього процесу [1].

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу зумовлює впровадження педагогічної інноватики, модернізацію форм і технологізацію освітніх процесів в системі магістерської підготовки в умовах університетської освіти. Організація дистанційного навчання зумовлює створення навчальних платформ для віддаленого доступу, проведення інтерактивних лекцій в режимі онлайн, проблемних вебінарів, розробки електронних навчальних курсів з відеосупроводом практичних занять, інформаційних контентів відповідно рівня розвитку науки і техніки галузі для забезпечення самостійної підготовки і професійного саморозвитку студентів. Саме така організація за умови освітньої мобільності сприятиме належній сучасній професійній підготовці студентів на етапі магістратури в університетській освіті [9].

За таких умов подальшої актуальності набувають комунікації дистанційного доступу до освітніх серверів, платформ дистанційного навчання та розвиток дистанційного навчання як освітньої технології в умовах євроінтеграційних процесів [9].

Відповідно до загальних тенденцій розвитку університетської освіти у країнах світу, впровадження дистанційних технологій та педагогічного експерименту щодо трансформації традиційного заочного і навіть денного навчання у дистанційну форму упродовж тривалого часу відбувається і у вищих навчальних закладах України. Цей процес базується на досягненнях у галузі комп'ютеризації та інформатизації освітньої,

насамперед, навчальної діяльності, знаннях і досвіді науково-педагогічних працівників і фахівців у галузі комп'ютерно-мережових технологій, які здатні і бажають його реалізувати. На користь висновку про необхідність дистанційного навчання свідчить тривалий процес його впровадження у багатьох країнах у XIX–XX ст., коли були створені перші засоби зв'язку, що дозволяли на відстані здійснювати навчальну співпрацю учня і вчителя [9].

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти [9].

Гнучкість дистанційного навчання полягає у можливості викладання матеріалу курсу з урахуванням підготовки та здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації із складних тем, або низки питань-підказок. Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливості впровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом [9].

У системі Європейської університетської освіти організація дистанційного навчання має витоки від започаткування дистанційного навчання у Берлінському університеті (Ch. Tussen and G. Lanchenstadt, 1856), основною формою було навчання за листуванням «corresponding learning». У 1858 році Лондонський університет дозволив допуск пошукачів до захисту дипломних робіт від осіб, які навчалися самостійно або за перепискою. 1877 року шотландський Університет Святого Андрія розпочав заочну підготовку на звання ліцензіата мистецтв жінок з різних країн світу [8].

З упровадженням інформаційних технологій наприкінці XX століття відбувся інформаційний стрибок, який

характеризується масовою інформатизацією і комп'ютеризацією всіх галузей і сфер діяльності людини, отже новими формами, технологіями і засобами, які сприяють модернізації і технологізації освітніх процесів та нових комунікативних спроможностей для досягнення ефективності професійної підготовки в системі вищої освіти.

В умовах сьогодення дистанційне навчання – це спосіб отримання освіти із використанням комп'ютерних та сучасних інформаційних технологій, що надає студентам змогу навчатися на відстані, без відриву від роботи та виїзду за кордон. Серед інших назв дистанційного навчання використовуються і такі, як «відкрита освіта», «електронна освіта», «віртуальне навчання» [8, с. 10].

Відмічено певні тенденції розвитку дистанційного навчання, такі як збільшення кількості масових відкритих дистанційних курсів, розробка програм дистанційного навчання, інтеграція ІКТ у навчальний процес дистанційної освіти, комбінування переваг дистанційного навчання із класичною формою освіти, моніторинг досягнень вищих навчальних закладів не лише в межах України, а і в усьому світі і подальше використання корисного досвіду [8, с. 11].

В умовах неперервної професійної освіти технологізація навчального процесу сприяє підвищенню якості підготовки фахівців нової генерації, більш глибокому використанню наукового потенціалу закладів освіти, ширшому впровадженню інноваційних підходів, сучасних розвивальних засобів, методів, форм навчання у педагогічний процес [4].

Технології дистанційної освіти можна розділити на три великі категорії: неінтерактивні (друковані матеріали, аудіо-, відео-носії), засоби комп'ютерного навчання (електронні підручники, комп'ютерне тестування і контроль знань, новітні засоби мультимедіа), відео конференції – розвинуті засоби телекомунікації по аудіо каналам, відео каналам і комп'ютерним мережам. Розвинені засоби телекомунікації, використання супутникових каналів зв'язку, передача упакованого відеозображення з комп'ютерних мереж тільки зовсім недавно стали застосовуватися в практиці дистанційної освіти. Це пов'язано з відсутністю розвинутої інфраструктури зв'язку, високою вартістю каналів зв'язку та використовуваного обладнання.

Упровадження педагогічних технологій в практику освітньої системи сприяє упорядкуванню праці викладача, постановці чітких цілей і визначення шляхів досягнення,

тобто управління процесом навчання. Застосування педагогічних технологій дозволяє рухатися до прогнозованого завершального результату за умов суворой обґрунтованості кожного елемента та етапу навчання. Відтак, педагогічні технології слід розглядати як систематичне й послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого процесу навчання як систему способів і досягнення цілей управління цим процесом [6].

Будь-яка технологія певною мірою спрямована на реалізацію наукових ідей, положень, теорій в практиці. Тому педагогічна технологія займає проміжне положення між наукою і практикою, оскільки функціонує і як науковий підхід, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, і як система способів, принципів, що регулюють процес навчання, і як реальний процес навчання. Поняття «педагогічна технологія» може бути представлено трьома аспектами: науковим, як частина педагогічної науки, що вивчає і розроблює цілі, зміст та методи навчання і проектує педагогічні процеси; процесуально-описовим, як алгоритм процесу навчання, сукупність цілей, змісту, методів та засобів досягнення запланованих результатів; процесуально-дієвим, як здійснення педагогічного процесу, функціонування всіх особистісних, інструментальних та методологічних засобів [7].

Впровадження сучасних технологій та освітніх інновацій у професійну підготовку магістрів фармації в університетах Центральної і Східної Європи здійснюється в умовах євроінтеграції, розвитку Східного партнерства на теренах країн Євросоюзу та країн, які є асоціативними членами і партнерами.

Педагогічна інноватика ґрунтується на використанні інноваційних технологій (як педагогічних так і інформаційних і галузевих) в освітніх процесах для підвищення їх ефективності і забезпечення якості в системі вищої освіти.

Для інтегрованого поєднання форм і методів на засадах педагогічної інноватики та удосконалення організації дистанційної освіти на етапі магістерської підготовки нами здійснено інтегроване впровадження навчальних платформ для віддаленого доступу (Воскобойніков С., Мельник С., Ступак Д., 2017–2018 рр.) та проведення інтерактивних лекцій в режимі онлайн, проблемних вебінарів з використання авторських розробок електронних навчальних курсів (Воскобойнікова Г, Довжук В., 2015–2018 рр.) з відеосупроводом практичних

занять (Рудик А., 2016–2018 рр.), інформаційних контентів відповідно рівня розвитку науки і техніки галузі за напрямками і спеціальностями підготовки студентів в умовах університетської освіти [9].

Підсумовуючи здійснений огляд та результати системного аналізу педагогічного досвіду впровадження дистанційного навчання на основі створення навчальних платформ для віддаленого доступу [9], проведення інтерактивних лекцій в режимі онлайн, проблемних вебінарів, розробки електронних навчальних курсів з відеосупроводом практичних занять, інформаційних контентів відповідно рівня розвитку науки і техніки галузі за напрямками і спеціальностями підготовки студентів в умовах університетської освіти необхідно узагальнити, що дистанційне навчання є водночас перспективною формою і технологією для підвищення ефективності освітнього процесу та якості вищої освіти. Дистанційне навчання актуалізує складову професійного саморозвитку студентів в умовах магістратури і є прийнятним при впровадженні дуальної освіти, оскільки надає перспективу використання інформаційних контентів та мобільного обміну інформацією в умовах виробничої практики.

Методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін охоплює і реалізує модель інтегрованого освітнього процесу професійної підготовки магістрів фармації в університетах Центральної та Східної Європи у закладах вищої освіти України, табл. 1.

Таблиця 1

Методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін

Послідовність та зміст реалізації методики	
1.	Узагальнення досвіду організації професійної підготовки магістрів фармації в університетах країн Центральної та Східної Європи і закладах вищої освіти України в умовах євроінтеграційних змін.
2.	Застосування методологічних підходів і принципів організації інтегрованого освітнього процесу професійної підготовки майбутніх магістрів фармації в університетах країн Центральної та Східної Європи в умовах закладів вищої освіти України.
3.	3.1. Формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації в університетах країн

	Центральної та Східної Європи в умовах закладів вищої освіти України засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін у процесі викладання спеціальних фармацевтичних дисциплін професійної підготовки: організація та економіка фармації; фармацевтичний маркетинг та менеджмент; фармацевтичне товарознавство; патентознавство; фармакоекономіка; модернізація змісту навчальних програм на засадах європейського освітнього партнерства. 3.2. Застосування інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін для формування складових професійної компетентності майбутніх магістрів фармації. 3.3. Моніторинг формування складових професійної компетентності майбутніх магістрів фармації в університетах країн Центральної та Східної Європи в умовах закладів вищої освіти України за кластерами фахових компетентностей. 3.4. Оцінка якості освітнього процесу та ефективності застосування інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін у методиках викладання спеціальних фармацевтичних дисциплін професійної підготовки за програмними результатами формування фахових компетентностей, які є компонентами професійної компетентності.
4.	Комплексна оцінка сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів фармації в університетах країн Центральної та Східної Європи в умовах закладів вищої освіти України.

У процесі експериментального навчання в режимі on-line з використанням платформи віддаленого доступу за розробленою методикою застосували інтерактивний метод та інтерактивні технології навчання: інтерактивні лекції-дискусії, ситуативного моделювання з використанням кейсів для диференційної діагности рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів фармації, а також відео-конференції для підсумкових тематичних семінарів.

Для вдосконалення освітнього процесу професійної підготовки та формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних

освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін розроблено методику та впроваджено науково-методичне забезпечення – портфоліо науково-методичних комплексів відповідно до інтегрованих навчальних програм фахових дисциплін магістерської підготовки для аудиторної форми навчання та для віддаленого доступу і навчання студентів в режимі on-line з використанням платформи віддаленого доступу.

Для визначення ефективності організації проведеного в режимі on-line експериментального навчання здійснили аналіз результативності вирішення кейсів модельних професійних ситуацій, тестового контролю навчальних досягнень студентів та кваліметричних анкет. Використання кваліметричних анкет надало можливість зворотного зв'язку з респондентами та порівняння результатів тестування з результатами самооцінки навчальних досягнень студентів.

Результати порівняння комплексного диференційного оцінювання з використанням технології case-study (КС), тестового контролю (ТК) та кваліметричного анкетування (КА) за результатами експериментального навчання студентів наведено у діаграмі на рис. 1.

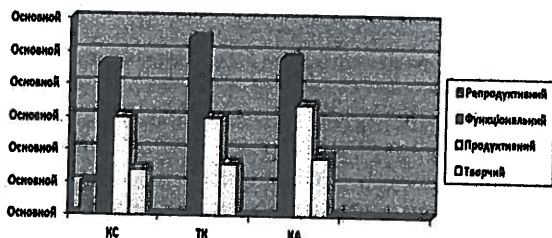

Рис. 1. Результати порівняння комплексного диференційного оцінювання експериментального навчання студентів за методикою формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін

КС – застосування технології case-study оцінювання навчальних досягнень студентів експериментальної групи;

ТК – застосування тестового контролю оцінювання навчальних досягнень студентів експериментальної групи;

КА – застосування кваліметричного анкетування оцінювання навчальних досягнень студентів експериментальної групи.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. За результатами здійсненого дослідження для вдосконалення освітнього процесу професійної підготовки та формування професійної компетентності

майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін розроблено і впроваджено методику та науково-методичне забезпечення – портфоліо науково-методичних комплексів для аудиторної форми навчання та для віддаленого доступу і навчання студентів в режимі on-line з використанням платформи віддаленого доступу.

Для визначення ефективності організації проведеного в режимі on-line експериментального навчання здійснили аналіз результативності вирішення кейсів модельних професійних ситуацій, тестового контролю навчальних досягнень студентів та кваліметричних анкет. Встановлено позитивну динаміку навчальних досягнень студентів у формуванні професійної компетентності майбутніх магістрів фармації.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Воскобойнікова Г. Л., Довжук В. В. Інноваційний розвиток фармацевтичної галузі в Україні на початку XXI ст.: аналітичний огляд. Формування Національної лікарської політики за умов впровадження мед. страхування: питання освіти, теорії та практики. III Всеукр. наук.-практ. конф./ ред. кол.: А. С. Немченко та ін. Х. : Вид-во НФаУ, 2015. С. 18–27.
2. Дубасенюк О. А., Семенюк Т. В., Антонова О. Є. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: Монографія. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.
3. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної виховної діяльності педагога: Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2005. 367 с.
4. Дубасенюк О. А. Технологічний підхід до професійно-педагогічної підготовки: пошуки та перспективи. Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів : навч. посіб. Житомир. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка ; [за ред. О. А. Дубасенюк]. Житомир : ЖДПУ, 2001. Ч. 1 : Технології загально-педагогічної підготовки майбутніх учителів. С. 3–10.
5. Дубасенюк О. А. Інноваційні навчальні технології – основа модернізації університетської освіти. *Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін: Зб. наук.-метод праць* / За ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004. С. 3–14.
6. Ортинський В. Л. (2009). Педагогіка вищої школи. Види педагогічних технологій. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
7. Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Філімонова Т. В.,

Тарнавська С. В., Орищенко І. О. та ін. наук. консультант Антонова О. Є.; наук. ред. Березівська Л. Д.]. Київ, 2015. 377 с.

8. Distance learning as a modern educational technology Materials of the internship webinar on March 31, 2017. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf

9. Voskoboinikova G. Dovidguk V., Lypskaya A. Technological aspects of optimization pharmaceutical development innovative drugs and formation of professional competence of future master pharmaceutical industry. *Scientific Light* (Wroclaw, Poland). Vol 1, No 5 (2017). P. 113–116.

10. Voskoboinikova H., Dovzhuk N., Dovzhuk V., Konovalova L. Implementation of relevant pharmaceutical practices in the master training in university education of the European Union and Ukraine to improve professional adaptation of future protectors. *Modern Science – Moderní věda*. Ind. Copern. Praha: Nemoros, 2017. №3. С. 77–82.

EFERENCE

1. Voskobojnikova, G. L., Dovzhuk, V. V. (2015). *Innovacijnyj rozvytok farmacevtychnoy galuzi v Ukraini na pochatku XXI st.: analitychnyj oglyad*. [Innovative development of the pharmaceutical industry in Ukraine at the beginning of the XXI century: analytical review. Formation of the National Medical Policy under the conditions of introduction of med. insurance: issues of education, theory and practice]. Kharkiv.

2. Dubasenyuk, O. A., Semenyuk, T. V., Antonova, O. Ye. (2003). *Profesijna pidgotovka majbutn'ogo vchy'telya do pedagogichnoyi diyal'nosti*. [Professional preparation of the future teacher for pedagogical activity]. Zhy'tomy'r.

3. Dubasenyuk, O. A. (2005). *Teoriya i praktyka profesijnoyi vy'xovnoyi diyal'nosti pedagoga*. [Theory and practice of professional educational activity of a teacher]. Zhy'tomy'r.

4. Dubasenyuk, O. A. (2001). *Texnologichnyj pidxid do profesijno-pedagogichnoyi pidgotovky: poshuky ta perspektyvy*. *Texnologiyi profesijno-pedagogichnoyi pidgotovky majbutnix vchy'teliv*. [Technological approach to professional and pedagogical training: research and prospects. Technologies of professional and pedagogical training of future teachers]. Zhy'tomy'r.

5. Dubasenyuk, O. A. (2004). *Innovacijni navchal'ni texnologiyi – osnova modernizaciyi universy'tets'koyi osvity*. [Innovative educational technologies are the basis of modernization of university education. Educational innovative

technologies in the process of teaching disciplines] Zhy'tomy'r.

6. Ortynskiy, V. L. (2009). *Pedagogika vy'shhoiy shkoly. Vy'dy pedagogichny'x texnologij*. [Pedagogy of high school. Suchasni texnologiyi v osviti].

7. *Suchasni texnologiyi navchannya* (2015). Ch. 1. [Modern technologies in education]. Kyiv.

8. Distance learning as a modern educational technology (2017). Materials of the internship webinar on March 31, 2017. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf [In Ukraine].

9. Voskoboinikova, G. Dovidguk, V., Lypskaya, A. (2017). *Tekhnolohichni aspekty optimizatsiyi farmatsevtichnoyi rozrobky innovatsiynykh preparativ ta formuvannya profesijnoyi kompetentnosti maybutn'oyi mahisters'koyi farmatsevtichnoyi haluzi*. [Technological aspects of optimization pharmaceutical development innovative drugs and formation of professional competence of future master pharmaceutical industry]. Wroclaw.

10. Voskoboinikova, H., Dovzhuk, N., Dovzhuk, V., Konovalova, L. (2017). *Vprovadzhennya vidpovidnykh farmatsevtichnykh praktyk u mahisters'koy pidhotovtsi v universytet's'koy osviti Yevropeys'koho Soyuzu ta Ukrainy dlya pokrashchennya profesijnoyi adaptatsiyi*. [Implementation of relevant pharmaceutical practices in the master training in university education of the European Union and Ukraine to improve professional adaptation of future protectors]. Praha.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДОВЖУК Вікторія Валентинівна – кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри організації та економіки фармації Національний медичний університет імені О. О. Богомольця.

Наукові інтереси: методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів фармації засобами інноваційних освітніх технологій в умовах євроінтеграційних змін.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DOVZHUK Victoria Valentinovna – Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Organization and Economics of Pharmacy National Medical University named after O. O. Bogomolets.

Circle of scientific interests: methods of formation of professional competence of future masters of pharmacy by means of innovative educational technologies in the conditions of European integration changes.

Стаття надійшла до редакції 27.04.2021 р.